

UCHWAŁA Nr XXV/135/20

RADY MIEJSKIEJ W TUŁOWICACH

z dnia 17 grudnia 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2021 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 , poz. 713, poz. 1378) i art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 i 1818, Dz.U. z 2020 r., poz. 1492) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020, poz. 2050), uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2021 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tułowic.

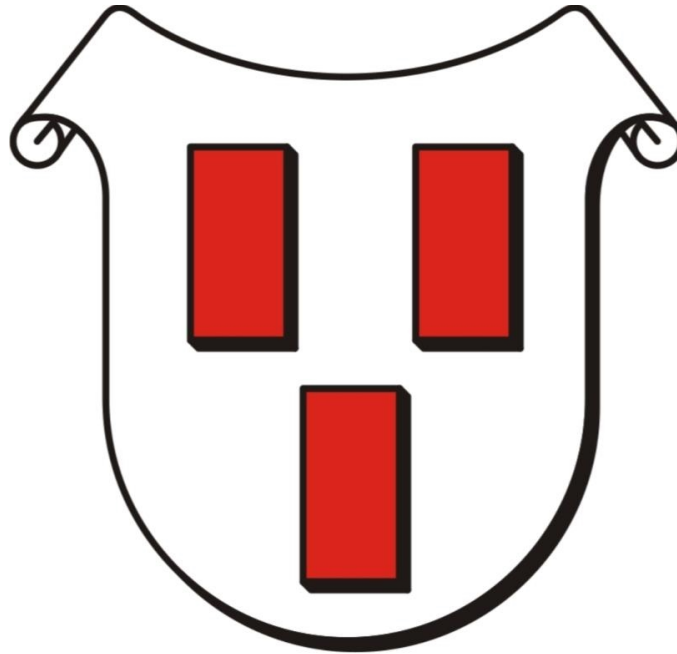
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Frédéric Coppin

Załącznik
do Uchwały nr XXV/135/20
Rady Miejskiej w Tułowicach
z dnia 17.12.2020 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
I NARKOTYKOWYCH
NA 2021 ROK**

TUŁOWICE, GRUDZIEŃ 2020 r.

WPROWADZENIE

W dzisiejszym świecie na zmęczone, przepracowane, borykające się z problemami ekonomicznymi społeczeństwo czeka wiele zagrożeń. Jednym z nich jest sięganie po różnego rodzaju środki psychoaktywne. Najbardziej narazone w tym względzie są najmłodszy członkowie społeczeństwa. Dzieci i młodzież nieświadoma niebezpieczeństwa, ciekawa nowych rzeczy czy też zachęcana przez środowisko sięga po alkohol i narkotyki – nie zdając sobie sprawy z konsekwencji.

Uznając za życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra państwa, ustawodawca zobowiązał m.in. organy samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów w alkoholowych, zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia tych napojów, działania na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności organizacji społecznych w tym zakresie.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorząd gminny art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2020, poz. 713), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2019, poz. 2277).

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożycia alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii określone są w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020, poz. 2050).

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie nielegalnego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- nadzór nad uprawami roślin zawierającymi substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2021 rok stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Program m.in. określa kierunki podejmowanych działań, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację i źródła finansowania tych zadań. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2019, poz. 2277) oraz z art. 10 ust. 2-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020, poz. 2050).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie – oprócz wyżej wymienionych – mają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2019, poz. 2365 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz.U. 2020, poz. 1057 ze zm.);
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 o działalności leczniczej (tj. Dz.U. 2020, poz. 295 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. 2020, poz. 176 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. 2019, poz. 869 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz.U. 2019, poz. 1843 ze zm.);

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2020, poz. 713 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. 2020, poz. 1398 ze zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2020, poz. 1876 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020, poz. 218 ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. 2020, poz. 685);

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY TUŁOWICE

Dane dotyczące diagnozy problemów uzależnień na terenie gminy Tułowice zostały opracowane w oparciu o Diagnozę Lokalnych Zagrożeń z 2018 r. oraz informacje będące w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Tułowicach. Ponadto pozyskano również informacje od podmiotów współpracujących w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych, w tym:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Tułowicach,
- Punktu Konsultacyjnego w Tułowicach,
- Komisariatu Policji w Niemodlinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach,
- placówek oświatowych z terenu gminy.

1. Sytuacja demograficzna

Według stanu na dzień 30 listopada 2020 r. na terenie gminy Tułowice zameldowanych jest 5185 osób. Mężczyźni stanowią 48, % tej liczby (2525 osób), a kobiety 51,3 % (2660 osób). Dzieci i młodzież do 17 roku życia to w sumie 826 osób, czyli 15,93 % mieszkańców gminy Tułowice. Z ogólnej liczby 5185 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest 2901 osób, co stanowi 55,95 %.

2. Czynniki sprzyjające uzależnieniom i rekomendowane działania

Badania CBOS na rok 2019 pokazują, że ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z

2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrosł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%). Odsetek ten jest obecnie najwyższy, odkąd monitorowana jest ta kwestia.

Niestety spożywanie alkoholu niesie za sobą daleko idące szkody. Nie sposób je wszystkie wymienić, ale warto wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn). Powoduje on także szkody społeczne (przestępstwa, wypadki drogowe, przemoc, rozpad rodziny) oraz ekonomiczne. Pomimo, iż wyżej wymienione szkody są daleko idące i wymiennie (finansowo) bardzo wysokie, ciągle nie udaje się opanować zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu, zarówno wśród dorosłych, jak i młodszych mieszkańców naszego kraju.

Osoby uzależnione dość często charakteryzują się niezaradnością zyciową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowywaniu dzieci. Z uwagi na fakt, że wiele osób z problemem alkoholowym korzysta z pomocy OŚ w Tułowicach, istotne jest minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem w rodzinie problemu alkoholowego poprzez objęcie tych rodzin kompleksową pomocą o charakterze profilaktycznym i naprawczym oraz tworzenie systemowych programów pomocy osobom z problemem alkoholowym.

Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników w ryzyku nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji może prowadzić do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie. Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny w sposób szczególnie narazają dzieci na poszukiwanie alternatywnych, w tym destrukcyjnych, form aktywności związanych ze spożywaniem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

Zjawisko przemocy nierozłącznie wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych Policji większość sprawców fizycznego i psychicznego znęcania się nad członkami rodziny działa będąc pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej stwierdzają, że chociaż co roku maleje liczba rodzin korzystających z pomocy socjalnej to alkoholizm jest głęboko osadzony w życiu wielu podopiecznych. Zjawisko przemocy nierozzerwalnie wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach.

Raport Os rodka Pomocy Społecznej w Tułowicach

		Rok 2018	Rok 2019
1	Liczba mieszkańców	5067	5188
2	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS	95	70
3	Liczba rodzin z problemem nadużywania alkoholu objęta świadczeniami pomocy społecznej ogółem	14	13
	- w tym otrzymujących zasiłek celowy	9	9
	- w tym otrzymujących zasiłek okresowy	4	6
	- w tym otrzymujących zasiłek stały	5	4
	- w tym objęta dożywianiem dzieci	2	2
4	Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc rodzinom z problemem nadużywania alkoholu	96 761,69 zł	88822,85
5	Ilość udzielonych świadczeń dla rodzin z problemami alkoholowymi ogółem	2328	2371
	-w tym zasiłki celowe	34	32
	- w tym zasiłki okresowe	24	24
	- w tym otrzymujących zasiłek stały	53	44
	- w tym ilość dzieci objęta dożywianiem	4	2
	- w tym ilość osób dorosłych objęta dożywianiem	1	2
	- w tym dożywianie (ilość posiłków)	621	411
6	Ilość rodzin objęta świadczeniami pomocy społecznej, w której występuje zjawisko przemocy domowej.	13	18
7	Ilość rodzin objęta świadczeniami pomocy społecznej, w której występuje problem narkotyków	0	0
8	Liczba osób uzależnionych, którym zwrócono koszty środków farmakologicznych i kosztów dojazdu na leczenie choroby alkoholowej	2	1
9	Wielkość środków finansowych zużytych na zwrot kosztów środków farmakologicznych i kosztów dojazdu na leczenie osób uzależnionych ogółem (w zł)	48,85 zł	100,00 zł
	- w tym dofinansowanie dojazdu na terapię do placówek lecznictwa	0,00 zł	100,00 zł
	- w tym leczenie choroby alkoholowej i zakup środków farmakologicznych	48.85 zł	0
10	Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	31	20
	- w tym z osobami uzależnionymi lub członkami ich rodzin	2	3

Raport Punktu Konsultacyjnego w Tułowicach:

		Rok 2018	Rok 2019
1	Liczba osób skierowanych na terapię alkoholową	5	4
2	Liczba osób skierowanych do poradni narkotykowej	0	0
3	Liczba osób kończących stacjonarną terapię alkoholową	Brak danych	1
4	Liczba osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem korzystających z PK - ogółem	12	23
	w tym- od alkoholu	12	23
	w tym - od narkotyków	0	0
	w tym - dopuszczających się przemocy domowej	3	3
5	Liczba spotkań z osobami uzależnionymi lub zagrożonymi uzależnieniem	130	128
6	Liczba członków rodzin osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem korzystających z usług PK - ogółem	12	9
	w tym- od alkoholu	12	9
	w tym - od narkotyków	0	0
	w tym - dopuszczających się przemocy domowej	7	3
7	Liczba spotkań z członkami rodzin osób nadużywających alkoholu	16	11
8	Liczba spotkań w Punkcie Konsultacyjnym (5 + 7)	146	139
9	Ilość rozmów telefonicznych z osobami nadużywającymi alkoholu i członkami ich rodzin	18	23
10	Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy	4	5

Raport Komisariatu Policji w Niemodlinie nt. zdarzeń odnotowanych na terenie gminy Tułowice

Lp.	Zdarzenia odnotowane	Ilość zdarzeń 2018	Ilość zdarzeń 2019
1	Liczba osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu - w tym nieletnich do lat 17	3 0	6 0
2	Liczba zatrzymanych praw jazdy	3	8
3	Liczba interwencji dot. zakłócenia porządku publicznego przez osoby będące w stanie po użyciu alkoholu	37	5
4	Liczba osób ukaranych mandatami za spożycie alkoholu w miejscu publicznym – art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości	15	11
5	Liczba wniosków o ukaranie skierowanych przez Policję do Sądu Rejonowego za nabywanie lub spożywanie napoju w alkoholowych w miejscach niedozwolonych	0	1
6	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	1	-
7	Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych na terenie gminy i przewiezionych do wytrzeźwienia (przez Policję) do izby wytrzeźwienia w innej gminie	20	18
8	Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania	0	-
9	Liczba ujawnionych nieletnich z terenu gminy będących pod wpływem alkoholu	1	10
10	Liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domu w rodzinnych	1	10
11	Liczba interwencji domowych związanych z użyciem alkoholu	45	41
12	Liczba interwencji, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej karty”	3	4
13	Liczba stwierdzonych przestępstw z art. 207 kk (znęcanie się nad rodziną) zaistniałych na terenie gminy	1	1
14	Liczba stwierdzonych przestępstw z art. 209 kk (niealimentacja) na terenie gminy	15	8
15	Liczba rodzin z terenu gminy, w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej karty”	8	7
16	Liczba sporządzonych przez Policję wniosków do GKRPA o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego	0	0
17	Liczba stwierdzonych przestępstw z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2	5
18	Liczba osób z terenu gminy zatrzymanych przez KP Niemodlin za posiadanie narkotyko w	2	5

Jak wynika z przedstawionych danych Komisariatu Policji:

- zwiększyła się dwa razy liczba osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu,
- niepokojąca jest liczba ujawnionych nieletnich będących pod wpływem alkoholu,
- niepokojąca jest liczba rodzin, w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej karty”
- niepokojąca jest liczba interwencji domowych związanych z uzyciem alkoholu,
- bardzo niepokojąca jest liczba osób i stwierdzonych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Analiza powyższych danych i raportów pokazuje, że kluczowymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi uzależnień są przede wszystkim przemoc oraz wykluczenie społeczne. Konieczne jest więc prowadzenie polityki społecznej gminy, która przyczyni się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz – poprzez różne formy doskonalenia zawodowego i kształcenia kompetencji społecznych wsrod grup ryzyka – dostarczy osobom zagrożonym uzależnieniem podstawowe kompetencje umożliwiające reintegrację społeczną.

Z przeprowadzonej Diagnozy Lokalnych Zagrożeń wynika, że duży problem wśród młodych mieszkańców w gminie Tułowice stanowi picie alkoholu – 35 % uczniów szkoły podstawowej i aż 98 % uczniów szkoły średniej deklaruje, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Wśród ankietowanych znaleźli się też uczniowie przyznający się do incydentów w upijaniu się. Warto również zwrócić uwagę na powody sięgania po alkohol. Aż 80 % uczniów szkoły podstawowej i 53 % szkoły średniej jako powód podaje chęć dopasowania się do kolegów. Warto zatem w działaniach profilaktycznych uwzględnić nabywanie umiejętności psychospołecznych, jak np. asertywność czy radzenie sobie z presją grupy. Ponadto niepokojący jest fakt, że ponad połowa badanej młodzieży wyraża pogląd, że alkohol jest sposobem na problemy. Mimo prowadzonych działań profilaktycznych w ramach godzin lekcyjnych, negatywne zachowania młodzieży nasilają się. Istnieje więc potrzeba wprowadzenia dodatkowych działań rozwijających u dzieci i młodzieży poczucie społecznego zaangażowania, wrazliwosci na problemy bliznich, kształtujących postawy szacunku wobec rodziców i wychowawców, a także działań tworzących warunki do rozwoju osobistych talentów młodzieży.

Również Dyrekcja Zespołu Szkół w Tułowicach stwierdza, że wśród uczniów występują zjawiska dotyczące spraw alkoholowych i narkotykowych i stanowią problem wymagający podjęcia działań ukierunkowanych szczególnie na promocję zdrowego stylu życia i rozbudzenia zainteresowań różnymi formami aktywności jako alternatywy wobec uzależnień, stosowania przemocy i innych zjawisk patologicznych.

3. Dostępność napojów alkoholowych

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, jak i w dorosłym społeczeństwie. Na podstawie badań ESPAD 2015 próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów w drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych.

Aktualnie obowiązującymi aktami prawa miejscowego określającymi maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Tułowice oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych są następujące uchwały Rady Miejskiej w Tułowicach:

- Uchwała LIII/285/18 z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Tułowice.
- Uchwała nr LV/297/18 z dnia 26 października 2018 r. w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Tułowice miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Na terenie gminy Tułowice funkcjonuje 9 placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 1 placówka prowadząca sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Tak więc na jeden punkt sprzedaży alkoholu w całej gminie Tułowice przypada 576 osób.

4. Używanie innych substancji psychoaktywnych

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą także substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych, potocznie zwana narkotykami.

Wyniki badań ESPAD 2015 pokazują, że wśród uczniów w klasach młodszych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (25,0%), a na drugim leki uspokajające i nasenne, które można zakupić bez recepty (17%). Wśród uczniów w klasach starszych na pierwszym miejscu również znajdują się marihuana i haszysz (43,0%), a na drugim także leki uspokajające i nasenne przyjmowane bez zaleceń lekarza (17,9%).

W przypadku większej substancji psychoaktywnych rozpowszechnienie eksperymentowania jest wśród starszej młodzieży podobne lub trochę wyższe niż w młodszej grupie. Tylko do doświadczeń z substancjami wziewnymi częściej przyznaje się młodzież ze szkół gimnazjalnych.

Wśród ankietowanej młodzieży z terenu gminy Tułowice w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń stwierdzono, że 4 % uczniów w szkole podstawowej i 20% uczniów w szkole średniej ma już za sobą pierwszy kontakt z narkotykami a prawie połowa ankietowanych przyznaje, że zna w swoim otoczeniu osoby, które „biorą” narkotyki.

Szacuje się, że wśród dorosłych około 35% używało w swoim życiu przynajmniej raz jakiegoś nielegalnego środka odurzającego, najczęściej była to marihuana.

5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W ramach inicjowania i realizacji ustawowych zadań Komisja corocznie współpracuje z następującymi instytucjami:

- Sąd Rejonowy – kierowanie wnioskami o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osobom zgłoszonym do Komisji,
- Policja – kierowanie do Komisji zgłoszeń /informacji o osobach, które podczas interwencji domowych były pod wpływem alkoholu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej – kierowanie do Komisji zgłoszeń /informacji o osobach i podopiecznych, którzy nadużywają alkoholu,
- Urząd Miejski w Tułowicach – w zakresie wnioskami o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów w alkoholowych i aktualizowania danych osobom zgłoszonym do Komisji.

Raport Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach

		2018	2019
1	Wnioski do GKRPA o zastosowanie przymusu leczenia - w tym wnioski kierowane przez:	11	14
	a) Policję	0	2
	b) OPS	3	6
	c) Zespół Interdyscyplinarny	0	1
	d) członków rodziny	6	5
	e) inne	2	0
2	Ilość wniosków, w których występuje problem:		
	a) alkoholu	11	14
	b) narkotyków	1	1
	c) przemocy domowej	2	3
3	Ilość spraw, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej karty”	0	0
4	Wnioski GKRPA do sądu o zastosowanie przymusu leczenia	3	1

II. CELE PROGRAMU I KIERUNKI DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI ALKOHOLOWEJ I NARKOTYKOWEJ

Głównym celem Programu na 2021 r. jest rozpoznawanie problemów w alkoholowych i narkotykowych na terenie gminy Tułowice, zapobieganie powstawaniu nowych oraz zmniejszenie rozmiarów i natężenia już istniejących.

Powyższy cel planuje się osiągnąć poprzez następujące działania w zakresie profilaktyki alkoholowej i narkotykowej:

Działania	Wskaźniki	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1. Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w placówkach oświatowych.	- ilość realizowanych programów profilaktycznych, - ilość placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne. 3.1.1 Edukacja zdrowotna
2. Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym uwzględniających tematykę związaną z uzależnieniem niestanowiącym uzależnienia od substancji psychoaktywnych (tzw. uzależnień behawioralnych), problematykę nowych środków psychoaktywnych oraz problematykę palenia tytoniu.	- ilość realizowanych programów profilaktycznych, - ilość podmiotów realizujących programy profilaktyczne, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych - liczba osób dorosłych biorących udział w programach profilaktycznych	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna. 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna.
3. Realizacja programów profilaktyki selektywnej i wskazującej	- ilość realizowanych programów profilaktycznych, - ilość podmiotów realizujących programy profilaktyczne, - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych	2.3.2 Profilaktyka selektywna. 2.3.3 Profilaktyka wskazująca. 3.2.2 Profilaktyka selektywna. 3.2.3 Profilaktyka wskazująca
4. Realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży poprzez kształtowanie i wzmacnianie czynników chroniących w ramach realizacji programów rozwoju osobistego i społecznego	- liczba osób biorących udział w programach, - ilość podmiotów realizujących programy	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna. 2.3.2 Profilaktyka selektywna. 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna. 3.2.2 Profilaktyka selektywna.

5. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych oraz zagospodarowywanie czasu wolnego, ukierunkowanych na rozwój społeczny i profilaktykę uzależnień	- liczba osób biorących udział w różnych formach działalności (warsztaty, konferencje, szkolenia, koncerty, zajęcia sportowo - rekreacyjne)	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna. 2.3.2 Profilaktyka selektywna. 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna. 3.2.2 Profilaktyka selektywna.
6. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez: - realizację pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego, - organizację wypoczynku letniego i zimowego, - organizację kampanii edukacyjnych, - organizację festynów szkolnych i rodzinnych - publikacje artykułów i informacji prasowych, - publikacje wyników badań i sondaży dotyczących uzależnień	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo – rekreacyjnych, - ilość obiektów, w których odbywać się będą zajęcia, - liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku zimowego i letniego, - ilość artykułów i publikacji o tematyce uzależnień - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne. 3.1.1 Edukacja zdrowotna.
7. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce uzależnień	- ilość zakupionych materiałów informacyjnych oraz literatury fachowej	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne. 3.1.1 Edukacja zdrowotna.
8. Organizacja i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	- ilość zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników	3.1.2 Szkolenie kadr. 3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów.
9. Wspieranie działań profilaktycznych realizowanych przez Policję oraz jednostki organizacyjne gminy	- ilość zrealizowanych działań, - liczba uczestników	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne. 3.1.1 Edukacja zdrowotna.
10. Ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych	- ilość kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, - ilość wszczętych i zakończonych postępowań w sprawie cofnięcia przedsiębiorcy zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, - ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych	3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów.
11. Wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Tułowicach dla: uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, członków ich rodzin oraz osób doświadczających kryzysu	- liczba osób korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjnym, - ilość porad	2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych. 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
12. Realizacja programów terapii rodzin z udziałem rodziców i opiekunów dzieci, u których występuje problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych	- liczba dzieci i młodzieży oraz opiekunów korzystających z programów	2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych. 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
13. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez m.in.:	- liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy,	3.1.1 Edukacja zdrowotna. 3.1.2 Szkolenie kadr.

- organizację i/lub dofinansowanie szkoleń i podnoszenia kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, - dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, - finansowanie pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w ramach pracy zespołów interwencyjnych, - dofinansowanie programów edukacyjno - profilaktycznych	- ilość programów terapeutycznych, - ilość przeprowadzonych interwencji z udziałem psychologa, - liczba uczestników programów edukacyjno - profilaktycznych	3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
14 Organizacja i dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje realizatorów Programu oraz osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi	- liczba osób korzystających ze szkoleń	2.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. 3.1.2 Szkolenie kadr.
15. Przeprowadzenie badań społecznych dotyczących używania alkoholu i narkotyków oraz problematyki przemocy wśród mieszkańców gminy Tułowice	- ilość przeprowadzonych badań	2.5 Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i Nowych środków Psychoaktywnych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych. 3.4 Diagnozowanie i badanie zjawisk związanych z używaniem alkoholu.
16. Utrzymanie systemu informacji o realizowanych działaniach z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania przemocy oraz o podmiotach realizujących w/w zadania	- liczba podmiotów realizujących działania, - liczba publikacji i wydawnictw (również w formie elektronicznej) zawierających informacje o zrealizowanych działaniach,	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne. 3.1.1 Edukacja zdrowotna
17. Obsługa administracyjna i kancelaryjna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym, - liczba osób, które uzyskały informacje o możliwościach pomocy osobom dotkniętym chorobą alkoholową i ich rodzinom oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób z którymi członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w związku z nadużywaniem alkoholu, - liczba osób nadużywających alkoholu, które podjęły leczenie bez kierowania sprawy do sądu, liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego, - ilość wydanych postanowień dot. zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, - liczba członków Komisji korzystających ze szkoleń.	

III. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie we współpracy osób, instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się zdrowiem, edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem oraz wychowaniem w trzeźwosci poprzez:

- uczestnictwo w działaniach organizowanych przez jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych oraz spoza służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych,
- zakup usług od osób prawnych i fizycznych,
- działania własne Gminy Tułowice,
- tworzenie bazy organizacyjnej i materialnej niezbędnej do realizacji Programu.

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w związku z realizacją zadań własnych gminy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych zawarte w niniejszym Programie koordynuje upoważniony przez Burmistrza Tułowic pracownik Urzędu Miejskiego.

IV. ZADANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą w szczególności:

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),

- kierowanie do sądu wniosko w w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - udział w postępowaniu odwykowym.
5. Wydawanie opinii o zgodności z Uchwałami Rady Miejskiej w Tułowicach lokalizacji punktu w sprzedaży napojów w alkoholowych.
  6. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami Ustawy.

V. ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH NA 2021 R. ORAZ WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów w alkoholowych.
2. Podstawą merytoryczną decyzji o finansowaniu zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów w alkoholowych i narkotykowych są założenia zawarte w niniejszym Programie.
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów w Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji lub kontroli punktu w sprzedaży alkoholu w wysokości:
  - Przewodniczący   260 zł brutto,
  - Sekretarz   310 zł brutto,
  - Członek   210 zł brutto.
4. Podstawą wypłacenia wynagrodzenia jest obecność potwierdzona podpisem członka Komisji na liście obecności z odbytego posiedzenia Komisji lub kontroli punktu w sprzedaży alkoholu.
5. Członkom Komisji delegowanym w sprawach związanych z działalnością Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach przewidzianych dla pracownika z tytułu podróży służbowych.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Rada Miejska w Tułowicach otrzyma sprawozdanie z wykonania niniejszego programu do końca pierwszego kwartału 2022 r.